

Hétfő

Szeptemb. 14.

DEBRECZEN-NAGYVÁRADI ÉRTESÍTŐ.

1846. 2-ik félév.

38.

4-ik évfolyam.

Ez ÉRTESÍTŐ, mellyben adás-vevés, kereskedési- gazdasági 's más illyes hirdetmények közöltetnek, Debreczenben minden hétfőn, Nagy-Váradon csütörtökön jelenik. — Fél évi előfizetés házhoz küldve Debreczenben 's Nagy-Váradon 1 — postán bár hová 2 — forintban. Előfizetni lehet mindenkor a' Tudakozóintézetben.

Jövő Szerdán, azaz Szeptember' 16-án

reggeli 8 órától kezdve déli 12 óráig, a' debreczeni Tudakozó Intézetben

Közönséges árverés fog tartatni,

hol is férfi 's asszonyi mindenféle ruházatok, házi butorok, asztali órák, 's több e'félék lesznek dobzó által eladandók. — Egyszermind, kiknek illyesmi eladni valójok van, az árverés előtti napon eladás végett elfogadtatik.

Debreczeni színházi udjonság.

UDVARHELYTŐL ASSZ. JOVARHÁZTÓL
Kedden, Szeptemb. 15-én, először fog adatni:

Új vásálarczos.

Szomorjáték 5 felvonásb. Irta Zocke, fordította egy helybeli nő. Ezen jeles mű egészen más kidolgozat lévén, mint a' már ösmeretes hason című színte jó szindarab, — reménylhető, hogy a' t. cz. közönség érdekes élvezetben fog részesülni.

(D.) Útezak világitása' árlejtése.

Az utczáknak f. év Október hónaptól, jövő April' utolsó napjáig, valamint a' városházának ugyanazon naptól egy évi belső világitása is, ide értvén a' szükséges olajnak kiszolgáltatását, 's a' kezelést folyó hó 16-ik napján, délelőtti 10 órakor, a' város kapitányi hivatalnál árlejtésre fog kitétteni. Vállalkozni kívánók jelenjenek meg a' kijellett helyen 's időben. — Debreczen, Szeptemb. 11' 1846.

Kalendárium

az 1847-ik évre, csinos alakban 's elég bő és érdekes tartalommal, a' debreczeni könyvnyomdában elkészült és minden honi könyvkötő és könyvnyomnál megszerezhető.

Tartalma: 1. Időjáróláról magyarázat. 2. Kalendárium vagy Naptár, katolikusok, protestansok, ó-hitűek és zsidók számára, naptári jegyek 's jegyzésekkel ellátva. 3. A' felséges uralkodó austriai ház. 4. Magyarországai főhivatalok és tisztségek. 5. Sz. kir. Debreczen városa tisztviselői. 6. Helvét. hitvallású debreczeni főiskola oktatói. 7. Új évhez. 8. Egyszerű beszélyke. 9. Szép leányhoz. 10. Tréfa-fűzer. 11. Gazdasági jegyzetek: I. Repülő homok telekesítése. II. Szikes földek telekesítése. III. Champagniai bor készítése módja. IV. Külön tárgyi jegyzetek. V. Bűvés kertész. 12. Magyarországai, Erdélyi, Bánáti vásárok betűrendbeni elősorolása. 13. Gyorskocsis rendtartás. 14. Budai és pesti posta rendtartás. 15. Debreczeni posta rendtartás. 16. Közönséges posta-útak. 17. Kamatot mutató tábla. 18. Cselédek bérét és árendát mutató tábla.

Alulirt cs. kir. szab. nagy kereskedőház tisztelt ügybarátinak és közönségnek tudomására kívánja adni, hogy ő bátoritva azon közsérvétől, melyel a' múlt évben általa eszközlött nagy birtok sorsjátékok fogadtattak, felhiva érezte magát Gácsország szánoki körületben fekvő

Tarnova Dólna

szép és jól védelmes uradalmi birtok, mellyért 200,000 vft. ajánlatik váltásig, ő felsége által legkegyelmesebben megengedett kijátszását 's ezérti kezeséget magára vállalni — E' egyszerű sorsjáték nemcsak igen számos pénzbeli nyeremények, hanem ezeknek a' t. cz. közönség érdekében igen czélszerű elrendezése által jelleskedik. A' 32,500, már magában igen nevezetes számu nyertesre esik összesen 533,000 vft. csupán kézpénzben, — 6000 darab cs. kir. valóságos arany, 23,880 darab két pengő forintot tallér, és 2000 darab ezüst ingyen nyerő sors.

A' főnyertes 200,000, a' melléknyertesek 333,000 frtra, összesen 533,000 vft-ra monnek, elosztva 30 nagyobb nyereményekre: 200,000, 25,000, 15,000, 10,000, 5000, 4000, 3000, 2500, 2000, 1800, 1500, 1500, 1500, 1400, 1400, 1300, 1200, 1200, 1100, 1100, 1000, 1000, 1000, 1000, 1000, 1000, 1000, 1000, 1000, 1000, 1000, 1000, és 32,470 melléknyertesre: 500, 300, 200, 125, 118, 117, és 100 forintjával.

A' játéktéro igen érdekes, sok igen nevezetes előnyökkel bir, egyszerű 's könnyen érthető. Egy sors ára csak 4 pengő forint, öt sorsra ingyen adatik egy ezüst ingyen nyerő sorsjegyet, mely legalább is egy ezüst tallért bizonyosan nyer. A' ki 100 sorsjegyet vesz, kap 20 ingyen nyerő sorsjegyet, 's az e' sorsjáték hirdelésétől számítandó első 6 hónapban ráadásul 4 arany jutalom sorsjegyet ingyen kap, mellyek bizonyosan 20 ezüst tallért, és 4 cs. kir. aranyat nyerneek.

Az előre- és főhuzás gyorsan követik egymást, t. i., ha nem hamarabb, az előhuzás mártius 6-án, a' főhuzás mártius 8-án 1847-ik évben. Azon érdemes kereskedőházak, mellyek velem még eddig érintkezésben nem voltak, 's kívánják e' lotteriatőből sorsokat rendezett fizetés mellett árulni, neveiket tudtomra adni sziveskedjenek. — N' Váradon sorsjegyeket ns Faur Gábor urnál, valamint a' többi nevezetesebb kereskedésekben is kaphatni.

Bécs, augustus 29-én, 1847.

Perissutti G. M.

cs. kir. kivált. nagy kereskedő.

(D.)

Alulirtak van szerencséje a' n. érdemű közönség előtt közhírré tenni, hogy ő izraelita Spiczor Salamon urtól atnévén a' sz. cs. k. Azienda Assicuratrice cizmű társulatnak ügynökségét, mivel ő azzal nem jól rendelkezett, a' társaság elvévén tőle, és Janky Antalra ruházta át; ki is eszedezik a' n. érdemű közönségnek a' legelőszóbban való biztosításáért.

Janky Antal,

fizetős kereskedő, és a' sz. cs. k. Azienda Assicuratrice ügynöke.

melly szerint t. Bihar megyében keblezett. méltóságos gróf Stubenberg József ur ő nagysága' földesári birtokához tartozó, székhelyhízi uradalom' részéről, Nagy-Váradhoz 4—, Debreczenhez 5 mérföldnyire helyeztett, Székelyhídi mező városában, folyó év' October' 4-én, a' szokott délelőtti órákban tartandó ló-árveresen, fent tisztelt gróf urnak angol származású méneseiből, mindenféle koru számféletli lovak, nevezetesen pedig három darab **telivér-, és két darab négy éves nemesített fajú ménék,** továbbá, számosabb darab meghagatott, nemesített **anya-kanczák,** és azoknak 4-, 3-, 2-, és 1 éves ivadékai, a' legtöbbet ígérőknek kézpénzért eladandó fognak. Kelt Székelyhídon, Aug. 2-án, 1847.

(D.)

Egy felföldi nős-egyéni,

ki bizonyos grófi uradalomnal (bizonyítványai által igazolva) mint gazda hűségesen szolgált, ezennel Debreczen vagy környékén, mint tapasztalt gazda, akár béres vagy juhász szolgálatra olly móddal ajánlja magát, hogy ő egyszermind a' barmoknak mindenféle nyugalmaiban — csekély költségű, de hathatos gyógyszerekkel — azonnal tud segíteni. — Tudhatni róla a' Tud. Intézetben.

(D. 96) **Ház-, szőlők', kaszálók' és (2. 3.)**

vásári sátor' árveretelnek általi eladása.

Debreczenben, néhai özvegy nemzeti Medgyessy Gaborné asszony örökösei részéről hirdettetik: hogy a' Köntös kertben 6 kapa alljó, köpajtával 's borházal ellátott jókarban levő **szőlők'** f. év September 15., a' nagy Csapó utczában 317. számu 's legjobb állapotban levő cserpecs nagy **kőházuk,** és a' Fancsikán 9 boglyás **kaszálókuj,** September 21-ik-, a' vajdai hegyen fekvő 48 kapa alljó, pajtával és köpinczével ellátott szabad **szőlőkuj** termésetől, September 23-ik-, és végre a' külső vásár álláson egy öt öles hosszaságú zsidelyes **desshasator,** September 26-dik napján délutáni órákban, a' helyszínen, az örökösök szabad tetszésököl birreris útján eladotnak, mivégett a' venni szándékozók illően meghivatnak. — Bővebben értekezhetni **Medgyessy Gábor** urnál, — Kelt Debreczenben, Augustus 30-dikán, 1846.

(D)

A' N. Kálló Vendégfogadó,

(1)

alsó, felső szobakkal, tánczteremmel, teke (Biliard) asztal 's szobával, szóval, minden a' vendéglőhöz tartozó haszonvételével együtt, folyó évi sz. Mihály naptól, ahoy egy évig haszonbérbe adandó. — Minden órán értekezhetni iránta N. Kállóban, a' mostani haszonbérő Györösi Ferenczcel.

(D. 97.)

ÁRVERÉS.

(2. 3.)

Kiss Imre örökösöknek Debreczenben, piacutoczi 1830-ik szám alatti **szőlőtel házik,** mellynek belső teljeje 818 öf, hazutánvaló földje 102 öf, folyó hó' September 26-ik napján, azaz szombatodéltán árvereltetni fog.

(NV. 128) **HIRADÁS.** (2. 3.)

A' bihari gazdasági egyesület f. évi Szeptemberi megyei közgyűlés első napján, délutáni 5 órakor, V. Olasziban, a' Casino teremében, közgyűlést fog tartani. — A' n. városi úrnapi vásár alkalmával tartatott állattállásra, fájdalom, csak haszonbérőlt ifjabb Fleiszner, és alsódi közbirtokos Balkó József urak egy éves csikái állítatván ki, melyekből az első, mint saját ménesbéli nevelés, nem pályázhatván, Balkó úr 14 hónapos setétpéj kanca-csikója, bár ha életkorára nézve még nem pályázható volna, buzditásul mindazáltal mind nagyságáért, mind jeles termetéért 2 arannyal jutalmaztatott, azon megjegyzéssel, hogy jövő évben ismét pályázhat. A' fennmaradt 4 és 6 aranyjutalomra pedig a' f. évi octoberi debreczeni vásár alkalmával ismét tartandó állattállításkor külön pályázhatnak 2 és 3 éves kanca-csikók és üszök, melyben résztvenni minél számban buzditatnak mind azon gazdák, kik nem ménes és gulyabéli nevelésű jeles kanca-csikókkal és üszökkel bírnak. — Kelt a' bihari gazdasági egyesület e' f. évi június 16-dikán V. Olasziban tartott nagy-gyűléséből.

Angyalffy András,
egyesületi titoknok.

(D. 93.) **Hirdetmény.** (3. 3.)

A' főméltóságú galanthai Eszterhazy hercezség' derecskei' uradalma' részéről közhírré tétetik, hogy f. évi szeptember hónap' 16-ik napján, a' szokott reggeli órákban, a' Derecskei tisztartósnágnál 3 évre követhető haszonvételek fognak nyilvános árverés útján kibéreltetni, u. m.

- 1) A' N.-Kabai bolt és sóarulás.
- 2) „ Félegyházi bolt.
- 3) „ Félegyházi csapszék.
- 4) „ Komádi bolt és sóarulás.
- 5) „ Komádi csapszék.
- 6) „ Sasi csapszék.
- 7) „ Sasi mézszárszék.
- 8) „ Szalontai mézszárszék.
- 9) „ Szalontai vásári- helypénz-szedés.
- 10) „ Méhkeréki csapszék.
- 11) „ Méhkeréki sóarulás.
- 12) „ Gáborjányi halászat.
- 13) „ B. Újfalu csapszék.
- 14) „ N. Bajomi csapszék.
- 15) „ Derecskei halászat és vadászat.
- 16) „ Derecskei kettős száraz malom.
- 17) „ Derecskei egyes száraz malom.

Mellyre a' bérleni kívánók elég bánatpénzzel ellátva meghívattván, megjegyeztetik: miképen a' más uraságok alól érkezendő egyének azonkívül földesuraságaitól úgy vagyonbéli tehetségek, mint erkölcsiségök' érdemében érvényes bizonyítványokkal ellátva legyenek. — Derecskén aug. 25-én 1846.

Vadász Pál,
uradalmai tisztartó.

(NV. 134) **Eladó Zongora.** (1. 3.)

N. Váradon, egy 6 1/2 octávás, jó karban lévő, csinos díofa zongora eladó a' n. városi Tudakozó Intézet által.

(NV. 126.) (2. 2.)

A' Fugyi Vásárhelyi t. közbirtokosságnak, t. n. Bihar megyében, Fugyi Vásárhely helységébe határára lévő hat csapszékei egyenként, egy évre, e' folyó 1846-ik évi Szeptember 17-ik napján, helyben tartandó árverés útján haszonbérbe adandó; a' bérleni szándékozik akkorra elő 20 pengő forint bánatpénzzel ellátva hivatalosok.

(NV. 129) **Árverési hirdetés.** (2. 3.)

Nagy-Szánthó helységében, f. év October 1-ső napján köz-árverésen készpénzért szabad kézből eladtnak: nagyobb és kisebb mennyiségben mindenféle őszi, tavaszi gabona nemék, u. m. búza, rozs, árpa, zab, csöves tengeri, főzelékek, növény magok, krumpli, répa, ő-borok, mintegy 140 k. cs., több öl széna és szalma-takarmány, 20 darab igás barmok, gazdasági szekerek 's egyéb eszközök, heverő gulyabéli marhák, valogatott fajtájú borjas tehének, spanyol fajú birkakosok, anya és ürü birkák, milosféle sertés nyáj. stb.

Ugyanott 3 vagy 6 évre köz-árverésen haszonbérbe adatik a' szesz-gyár minden eszközeivel, külön nagy udvarral, istállókkal, száraz malommal 's egyéb épületekkel, — külön udvaron lévő nagy magtár, — hint, a' Tagban, nagyszerű juh akol, juhász házzal; ez utóbbi épületek évenkénti árendába is kiadók. — Mind a' természetmenny 's eladandó javak mennyiségét, mind a' szesz-gyár 's egyéb épületek haszonbéri feltételeit előre meg lehet tudni ügyvéd Incze Jánosnál Várad-Olasziban.

(NV. 132) **Fogorvos Bitto Lajos** (1.)

tisztelettel tudatja a' t. cz. uraságokkal, hogy folyó hó Szeptember 15-kétől kezdve, N. Váradon, a' Zöldfa című vendéglőben, rövid ideig kíván mulatni, azon idő alatt szolgálatajt ajánlja.

(D. 102) **Több székér lucerna széna** (1. 3.)
Debreczenben, az Ondódon eladó. — Továbbá:

57 öl lucernás föld

több évre haszonbérbe adandó. Értekezhetni iránta Czegléd utcán a' 33. sz. alatti ház tulajdonosával.

(NV. 135) (1. 3.)

Egy magyar gyalog ezereddben szolgált altiszt, ki német, deák, lengyel és oláh nyelvekben járatos, jó bizonyítványokkal ellátott 6 iskolát végezett be, kulcsár vagy erdészi hivatalra ajánlkozik a' n. városi Tud. Intézet által.

Ö t é r z é k.

(Folytatás.)

Ha képeimet eddig tetalan valoknak mutatam volna, most siketekhez intézem beszédemet. Mi a' hallás, t. hallgatóm? — a' hallás olyt vasut, mellyen a' lélekhez a' fülek alagútján tunelén keresztül kedves és kedvetlen képű utazók járhatnak, a' lélek pedig olyan csaplóros, a' megérezteztetted kedves vendégeket leviszi egészen a' sziv pinczéjébe, ott öket megvendégeli, 's velők barát-

ságot iszik; a' kelletlen utasoknak pedig, alig várva hogy megpihenjenek, kiteszi szürét a' csárdából. — Hallani csak három módon lehet: tisztán, fülhegygyel, és semmit nem hallani, — tisztán meghalljuk azt, mi saját hűségünknek hízog, mi felőlünk magasatolag mondatik, szóval: mi saját kedves énimket közelebb vagy távolab érdeklí; fülhegygyel halljuk azt, mit bár jól hallhatnánk, de hallani nem szeretünk; nem halljuk pedig azt, mit hallani nem lehet, vagy nem akarunk. — Minap a' főtéren sétálgatván, egy magas haz emeletében egy szép szöke léányt pillanték meg, ki midőn csillagszemeit, ezen örökös napraforgókat rám vetette, elsohajtá magát, de csak olly szeliden, hogy sohajával egy hajszálat sem birt volna megmozdítani, 's uram fia! olly tisztan meghallám, mintha csak egész torkából kiáltotta volna: 'kedves! te derék fiu vagy, én szeretlek!'; ki volt e' pillanatban boldogabb, mint én? más ember talán e' sokat mondó sohajt visszashajtottá volna, de én, mint a'féle hiu ember, nem azt tevém, elővettem hajasamat, kicsiptem magamat szép magyar miskásán; azonban, fajdalom, mikorára ismét visszatértem, már egy vén mámi köhécselt az ablakban, vénebb a' löseai kalendáriomnál, 's ettől csak annyiban különbözö, hogy jóvendőlni nem tudott, különben talán szép leánya helyett megigézzett volna; és eszében a' köhögést, bár jól meghallhatam, csupán fülhegygyel hallottam, — 's mint ki mit sem hallott, esalatkozva ismét haza tértem, ott-hon csegették ebédre, nem hallottam, egy hivalezőm kopogtatott, azt még kevésbé hallottam, barátom és felesége, meg az egész udvar kivevett, de én hallgattam és semmit nem hallottam, és hallás és hallgatás, nem egyet tesz a' magyar szótárba. Közönséges vettek az emberi, kivált a' nőnemnek, hogy a' mit hall, ritkán bírja elhallgatni. Utánna vetjük ugyan mindenkor, hogy a' mondanódokat csak négy szem közt mondjuk, de mivel a' titok felfedezése olly édes, a' titkolódzás által még nagyobb ingert nyujtott arra, hogy a' titok más négy szem közt mentől előbb elmondassék, ne kívánjuk, hogy a' szó köztünk maradjon, és fogadom, fele a' titoknak titok marad. Hogy pedig minden titkunk titokba maradjon, ne hallassuk azt másokká, mit magunk is alig-alig birunk elhallgatni, — mert a' titok akképen válik pletykává, mint a' hajadon leány asszony nyá, t. i. a' szokott kihirdetés által. Leányoknak a' mézes hetek, titoknak a' felfedezése után minden érdeke alább száll, a' titok, mint az igéret, mind a' kettő megtartva jó, ha meg nem tartottat, ollyan mint az eleresztett cseléd, bármilly igazad legyen is meg nem tartásában, egyik sem hog rád becületet, pedig a' titok és az eladó leányt legnehezebb dolog megörzeni, mert mind a' kettő hasonló a' bolhához, mely épen akkor ugrik el, mikor elkapni akarod; de majd eltértem tárgyamtól, hiszen hallásról kellene szólanom, mely a' fűtek' dolga, 's nem a' hallgatásról,

mely a' nyelvnek legszebb tulajdona, 's illyen nyelv az, melyet már a' régiek is jó husnak tartottak. A' régiek, mint a' mostaniak, igaztalanok a' fül iránt, mert az ember jellemzésében csufajagot használják, holott a' jó fül, kivált házasságoknál épen olly szűke-séges, mondhatnám nélkülözhetlen, mint a' jó szem, sőt némelly asszonyoknál a' jó szem épen nem kívánatos, midőn a' jó fül legjobb szolgálatot tesz, kivált a' kopasz férfieknél, hogy legalább legyen mibe kapni, 's ez a' fülbe mászás főképen onnan van, mivel a' fül olly magasán áll szívünk felett, hogy ez a' fülnek nem szenvedheti felsőbbeséget, tagadhatatlan azonban, miként nálunk magyaroknál a' fül és szív, ha nem rokonságban, legalább némileg sórgorságban állanak egymással, azért kiáltjuk közgyűléseken annak, kit szeretünk: halljuk! annak pedig, kit nem szenvedhetünk, gyakran, ha maga Cicero volna is, nem halljuk! Sok embernek minden közgyűlési szónoklata országiaszati bölcsesége teljes életében csupa halljukból áll. Ez meging onnan van, hogy némelly nemesember ha batáron jár is csupa fül, szája pedig ha még egyszer olly nagy táblabíró volna sincsen, mivel azt a' nagy bajusz elfeldi. — Bajusz, bíró, és batár, mind a' három különbözö dolog, de még is hasonlók egyben, abban t. i. hogy mindeniket rendesen kenni kell, de a' kenőcsök készítése mind helye, mind módja különbözö, mert, például: bajusz-kenőcs, Debreczenbe többek közt az Aranynapnál, a' bíró-kenőcs Körömöz bánján, rendesen az éjszakánál, a' batár-kenőcs pedig mindenütt éjjel-nappal, de kivált Salontán, Debreczenbe legnagyobb mennyiségben készíttetik, innen különbözö a' hatás is, melyet a' kenés gyakorol, mert a' bajusz, ha megkenik, feláll, a' bíró, ha megkenik, megszólal, a' batár pedig, ha megkenik, elhallgat, az olly batár jó volna házassembereknek, mert ha felesége jól megkenné, legott elhallgatna. Ugy is a' házasság nem egyéb egy czifra nyikorgó batárnál, melynek tengelye a' pénz, hátulso bakján inaszként áll a' hűség, fél lábát lenyujtva, hogy mihelyt a' tengely török, azonnal leugorhassék. Benn őrnek a' nehézség gondok egész családostul, a' sallangos szerszámú házaspár pedig vonja a' batárt az élet döczögös útján, mialatt a' sors, mint egy önféjú kocsi, nekinek erőszaki a' gyepelt, 's löcczékől pattint sulhogós ostorával, ha nem egyenlők a' lovak, egyenletlenül huznak, 's ha egyik szelid, másik szilaj, egyik gyáva, másik tüzes, gyakran fére rugják a' hámfát, azért ballag a' házasság batárdja többnyire olly döczögösön, 's azért hallottam én olly számos nyikorgást a' szent házasság jármából, pedig az olly hallást épen ugy unja az ember, mint ti, tisztelt hallgatóm! mind a' mellett is, hogy igazán hallgatók vagytok, engemet lihetőképén meguntatok, azonban legyetek türelemmel, mert ha még 3 érzékeny becülettel kerestül eshetünk, minden hallásnak vége van.

[Folytatjuk.]

Lotterian kijött számok, *Kassain*, Aug. 29) 1. 40. 9. 56. 55. — *Budain*, Sept. 5) 5. 88. 71. 85. 23.

Szerkesztő 's kiadja Balla Károly. — Nyomatik Debreczenben Tóth Endre által.